

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

NOUSEVA RANNIKKOSEUTU RY

LOPPURAPORTTI

1. Hankkeen toteuttajan nimi

ProAgria Oulu ry / Maa- ja kotitalousnaiset
PL 106
90101 Oulu

2. Hankkeen nimi ja hanketunnus

Laadukasta ja monipuolista yritystoimintaa kylille
Dnro 2299/3570-2008
Hankkeen numero 3942

3. Yhteenveto hankkeesta

Väestö ikääntyy, kotitalouksien varallisuus kasvaa ja palvelujen tarve kasvaa, jolloin maaseudulla asumisen tueksi tarvitaan uudenlaisia yrityksiä ja olemassa olevien yrittäjien tukemista. Hankkeella koulutetaan olemassa olevia ja tulevia yrittäjiä tuottamaan laadukkaita ja monipuolisia palveluja kylien asukkaille. Koulutusta järjestetään pari päivää kuukaudessa, näin yrittäjien on helpompi osallistua. Tavoitteena on löytää palvelun tuottajia kyliltä mahdollisimman läheltä avun tarvitsijoita. Hankkeen tuloksina yrityksissä on huomioitu laatu toiminnassa ja omavalvontasuunnitelmat ovat päivitettyinä. Yritykset saavat lisää asiakkaita parantuneen tarjonnan luoman kysynnän vuoksi.

4. Raportti

4.1. Hankkeen tavoitteet

a. Ylemmän tason tavoitteet, joiden osa hanke on

Ruoalla on monta merkitystä ja syöty ruoka vaikuttaa terveyteen monin tavoin. Erityisruokavalioiden osuus ruokahuollossa lisääntyy koko ajan. Tietoa tarvitaan esim. laktoosittomista-, gluteenittomista-, diabetekseen- sekä allergioihin liittyvistä ruokavalioista. Väestön ikääntymisen myötä nämä tulevat esille myös heidän ruokavaliossaan. Hyvällä ravitsemuksella voimme vaikuttaa hyvinvointiimme. Ruoan maittavuus, houkutteleva ulkonäkö, sopiva rakenne ja riittävä energia- ravintoainepitoisuus ovat tärkeitä kaikissa eri ikäryhmissä.

b. Hankkeen tavoitteet (tavoitteet, joihin juuri tämä hanke pyrkii)

Elintarvikkeita käsittelevillä yrityksillä on oltava toimiva omavalvontasuunnitelma. Sen päivittämiseen on monissa yrityksissä tarvetta. Oikea tieto – taito lisää yrityksen vastuuntuntoa tarjota turvallista, maittavaa, monipuolista lähellä tuotettua ruokaa. Riskien

hallinta lisääntyy omavalvonnan ymmärtämisen myötä. Omavalvontasuunnitelmat tulevat päivitettyksi ajankohtaisella tiedolla. Työntekijöiden käytännön ammattitaito ja motivoituminen työhön lisääntyy. Tutkimustieto paranee koko ajan. Hanke tuo sen tiedon myös pieniin elintarvikkeita ja ruokaa valmistaviin ja tarjoaviin yrityksiin.

Perheiden toimintatavat ovat nyky-yhteiskunnassa muuttuneet. Halutaan ostaa palveluja kotiin. Kotiyrittäjyydestä siivous on yksi kysytyimpiä toimintamuotoja. Siivous palveluna vaatii myös osaamista, jotta osataan käyttää oikeita pesuaineita ja työmenetelmiä. Uusia materiaaleja kehitetään => tietoa tarvitaan. Yrittäjä tarvitsee myös asiakaspalveluosaamista. Miten kohtaan ja palvelen asiakkaitani.

Kotitaloustöiden vähennysoikeus jota laajennettiin myös omien vanhempien ja appivanhempien talouksiin lisää kysyntää maaseudulla kun vain saadaan tieto palveluista asiakkaille.

Hinnoittelu ja markkinointiosaamiseen on tarvetta.

Kohderyhmänä ovat pienimuotoista yritystoimintaa harjoittavat yritykset, esim. pito-, kahvi- ja ateriapalveluja tarjoavat yritykset, kotityöyrittäjät, maaseutumatkailu- ja elintarvikkeita valmistavat yritykset ja hoivakodit sekä yrittäjiksi aikovat.

Hanke hyödyttää välittömästi mukana olleita heidän jokapäiväisessä työssään. Asiakas tarvitsee myös laatu-tietoista palvelua. Hyvä työn laatu tuo myös työtä. Hankkeen päättymisen jälkeen alueen asukkaat hyötyvät laadukkaasta palvelusta.

Kohderyhmä on valittu kaikkien palautteiden perusteella, että kotityö- ja elintarvikealalla on jatkuvasti kehittämistä ja alalle on tarvetta uusille yrittäjille. Muutoin yrittäjät ja yrittäjäksi aikovat ovat tervetulleita koulutukseen koko toimintaryhmän alueelta. Koulutuksesta tiedotetaan ilmoituksin lehdessä, postituksilla ja sähköpostilla yrityksiin ja kylien aktiivisille henkilöille sekä viranomaistahoille

Löytää palvelun tuottajia kyliltä mahdollisimman läheltä avun tarvitsijoita.

Luoda työllistymismahdollisuuksia alueella oleville palvelun tuottajille, työmarkkinoille vapautuville ja työttömänä oleville.

Tarjota tukea sekä yritystoimintaa aloittaville että jo yrittäjänä toimiville.

Omavalvontasuunnitelmat päivitetään yrityksissä.

Yrittäjien ja yrittäjäksi aikovien ravitsemustietoisuus myös erityisruokavalioksi-asiakkaista on lisääntynyt.

Kyliltä löytyy palveluntuottajia, asiakkaat saavat palvelun läheltä.

4.2. Hankkeen toteutus

c. toimenpiteet

Koulutuspäivät:

v. 2009: Lähiopetuspäiviä 5,	Etäopetuspäiviä	4
v. 2010: Lähiopetuspäiviä 16,	Etäopetuspäiviä	10
v. 2011: Lähiopetuspäiviä 4	Etäopetuspäiviä	1

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

NOUSEVA RANNIKKOSEUTU RY

Koulutuksessa on ollut luentoja ja ryhmätöitä sekä itseopiskelua ja palautteita. Etäopetuspäivien tarkoituksena on ollut suunnitella ja päivittää yrityksen/toimipaikan omavalvontasuunnitelmaa sekä suunnitella ja toteuttaa ruokalista- ja ravitsemussuosituksia vastaavaksi eri ikäryhmille. Omavalvontasuunnitelmat ovat yrityskohtaisia ja terveysviranomaisten nähtävissä. Yrittäjä on voinut valita tarvitsemansa osiot/päivät koulutus- osa-alueista.

Hankkeeseen liittyvät käytännön työt; tiedottaminen, käytännön järjestelyt, koulutuspaikkojen- ja asiantuntijoiden hankkiminen, koulutuspäivien suunnittelu, etätehtävien antaminen, hankkeen seuranta ja raportointi.

Hankevetäjänä on toiminut elintarvikeneuvoja Maija Ojalehto.

d. aikataulu

Syksy 2008: hankesuunnittelua etukäteen

Kevät 2009: hankesuunnittelua etukäteen alkuvuonna, hankepäätös tuli 23.3.2009, hankemarkkinointia; lehti-ilmoittelu (Raahelainen, Rantalakeus ja Siikajokilaakso, Maaviesti), Jutut hankkeesta Siikajokilaakso-lehdessä 8.6.2009 sekä Maaviesti-lehdessä, kiertokirjeet, sähköpostimarkkinointia, yhteydenottoa puhelimitse.

Koulutusosio 1.

Koulutuspäivien toteutus 1 pv;

- Laatu työssäni, mistä tuntee laadun, miten sen teen, mitä hyötyä, 3.6.2009 Taukokartano, Siikajoki, etäpäiviä 1 pv

Syksy 2009:

Tiedottaminen hankkeesta, markkinointia, koulutuspaikkojen hankkiminen, koulutuspäivien organisointia, etätehtävät, hankkeen seuranta ja raportointia, Seuraavan osion lisämarkkinointia. Koulutussuunnittelua v:lle 2010, hankeraportointi v:lta 2009 ja seuranta.

Koulutuspäivien toteutus 4 pv:

- Tuotteistus ja hinnoittelu, 16.9.2009; Puttaan kartano, Pyhäjoki
 - Miten hinnoittelen tuotteeni, tuotteistuksen hyöty markkinoinnissa
- Yritysvierailu/opintomatkapäivä 30.9.2009 Vieremä-lisalmi
 - Miten muualla toteutetaan kotityöpalvelua
- Kyröniemen Hiljaisuuden keskus, Vieremä, Yritysesittely, Pitopalvelu Jaana Jaatinen, Siivousyrittäjän puheenvuoro, M&M's Kotipalvelu Ky, Haapaniemen matkailu, Haapaniemen kartano; Riikka-Leena ja Reijo Lappalainen
- Ruokahuolto Palveluna, 14.10.2009 Lohenpyrstö, Raahel
 - Ravitsemussuositukset ja niiden huomioiminen ruokalista- ja ateriasuunnittelussa
 - Tutustuminen energia ja ravintoainelaskentaohjelmaan NutriFlow
- Ruokahuolto palveluna jatkuu, 14.11.2010 Wilppolan Maatilamatkailu, Rantsila
 - Lähiruoka ja suomalaisen ruoan käyttömahdollisuudet. Eri kulttuuriryhmät

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:

Eurooppa investoi maaseutualueisiin

NOUSEVA RANNIKKOSEUTU RY

- Elintarvikehuoneistoa koskevat yleiset vaatimukset ; Omavalvonta , Uudet lämpötilamääräykset

- Etäpäiviä 3 pv

Kevät 2010

Tiedottaminen hankkeesta, markkinointia, koulutusten organisointi ja suunnittelu

Koulutuspäiviä 10

- Erityisruokavalioiden huomioiminen ruokalistan suunnittelussa, 19.1.2010, Lohenpyrstö, Raahe
 - Yritysvierailu/ opintomatka ruokapalveluyritykseen; 28.1.2010; Oulainen, Törmän Hovi, Päiväkot, Huvikumpu, Ylivieska, joka valmistaa ruokapalvelussaan luomuruokaa, Kotirannan Vihannesjaloste ja Lounatuuli Ylivieskassa
 - Erityisruokavaliot, Keliakia, 11.2.2010; Lohenpyrstö, Raahe
 - Keliakikon ruokavalio ja toteutus
 - Yrittäjyys/hinnoittelu; Erityisruokaa kattavasti; 16.2.2010, Törmälän Matkailumaatila, Siikajoki
 - Ravitsemus eri ikäkausina, Ikäihmisten ruokahuolto; 23.2.2010, Lohenpyrstö, Raahe
Etäpäiviä 4
 - Kotisiivous palveluna, 15.2.2010; Wilppolan Maatilamatkailu, Rantsila
 - Hygienian kodinomaisissa tiloissa, yrittäjän näkemys siivouksesta kotityöyrittäjyytenä, Puhdistusaineet ja -välineet ja niiden käyttö
 - Puhtaanapito elintarvikehuoneistossa, ergonomia työssä, 23.3.2010, Kopsan talo, Raahe
 - Puhtaanapito elintarvikehuoneistossa, työohjematit, puhtaanapitosuunnitelma, ergonomia työssä
 - Kotiateriapalvelu ja Omavalvonta; 14.4.2010 Helmen Pirtti
 - Kotiateriapalvelu-haasteita ja mahdollisuuksia, Pakkausratkaisut (Päivä toteutettiin yhdessä Taitajien tierna-hankkeen kanssa)
 - Yritysvierailu/opintomatka Kainuuseen 20.4.2010
 - Hotelli-Ravintola Järvihelmi, Pyhäntä - Sara`s Catering Juhlapalvelu ja Kainuun Kanerva, monialaosuuskunta, Kajaani,
 - Siivoustyö ja yrittäjyys, 27.4.2010; Pökkylän Punanen Tupa, Siikajoki
 - Mitä mittaat, sitä voit parantaa, Mitä myyt-mitä asiakas ostaa, Hinnoittelumalleja
- Etäpäiviä 5

Syksy 2010

Markkinointia, koulutusten organisointi, suunnittelu ja seuranta

- Hygieniosaamiskoulutus ja -testi, Hietalankantti, Vihanti
 - Täytekkukoulutus I, 11.-12.10.2010 Lohenpyrstö, Raahe
 - Täytekkuja juhliin – uusia ideoita kakkujen koristeluun
 - Täytekkukoulutus II 8.-9.11.2010, Lohenpyrstö, Raahe
 - Maakunnan makuja-ruokakulttuurikoulutus 30.11.2010, Hietalankantti, Vihanti
 - Maakunnan ruokaperinne ja kattaus ja koristelu
- Etäpäiviä 1

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

NOUSEVA RANNIKKOSEUTU RY

Tammi-helmikuu 2011

Tiedottaminen hankkeesta, markkinointia, koulutusten organisointi ja suunnittelu, seuranta ja loppuraportointi

- Työssä jaksaminen, 24.1.2011; Wilppolan Maatilamatkailu Rantsila
- Asiakkaan kohtaaminen 7.2.2011, Pökkylän Punanen Tupa, Luohua
- Täytekakkukoulutus, 10.2.2011, Hietalankantti, Vihanti
- Täytekakkukoulutus, 12.2.2011, Siikajoki Ry:n talo
- Etäpäiviä 1

e. resurssit

Kouluttajina hankevetäjä elintarvikeneuvoja Maija Ojalehto, yritysneuvoja Tuula Alakastari sekä laatu- ja elintarvikeneuvoja Soila Hiltunen, elintarvikeneuvoja Helena Lahdenperä

Asiantuntijoita mukana koulutuspäivinä.

Lähiopetuspäivät pidetty vaihdellen niillä paikkakunnilla, mistä henkilöitä on mukana. Näin on saatu kylien välistä vuorovaikutusta aikaiseksi.

f. toteutuksen organisaatio

ProAgria Oulu ry/ Oulun Maa- ja kotitalousnaiset

g. kustannukset ja rahoitus

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 48 500 €,

josta yksityinen rahoitus 4 850 €, EU+valtio 43 650 €.

Hankkeen kokonaiskustannukset 1.8.2008 – 28..02.2011 on 48 500,29 €

josta yksityinen rahoitus 4 850 €, EU + valtio 43 650 €.

Hankkeen kulut kululuokittain:

Palkkauskulut	27 046,09
Ostopalvelut ja palkkiot	5 367,63
Vuokrat	2 127,50
Kokouspalkkiot	300,00
Kotimaan matkakulut	7 375,39
Muut kustannukset	<u>6 283,68</u>
Kustannukset yhteensä	48 500,29

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

NOUSEVA RANNIKKOSEUTU RY

raportointi ja seuranta (kokoukset, ohjausryhmätyöskentely)

Hankkeelle tehty työ on kohdentunut ProAgria Oulun tarkalla työajan seurannalla. Hankkeella on oma kustannuspaikkansa kirjanpidossa n:o 440 200.

Ohjausryhmä on kokoontunut 2.6.2009, ProAgria Oulun neuvontatoimisto, Oulainen

Ohjausryhmän kokous 24.2.2010 ProAgria Oulu, Kauppurienkatu 23, Oulu

Ohjausryhmän kokous 29.9.2010, Törmänhovi, Oulainen

Ohjausryhmän kokous 16.2.2011 Nouseva Rannikkoseutu Ry

Ohjausryhmässä mukana yrittäjä Lea Konu, kylien edustaja Tuija Törmikoski, toiminnanjohtaja Maija-Liisa Tausta-Ojala, yritysneuvoja Tuula Alakastari (syksyyn 2010 saakka) ja elintarvikeneuvoja Maija Ojalehto ProAgria Oulu sekä Nouseva Rannikkoseutu ry:n edustaja Soila Haapsaari ja Liisa Hiltunen

h. toteutusolelutukset ja riskit

Koulutushankkeen loppupuolella tulijoita on saatu hyvin, mutta koko koulutukseen on ollut vaikea saada tulijoita, koska he toimivat yrittäjinä useimmiten yksin, ja he eivät voi sitoutua pitkäjaksoisiin koulutuksiin. Yksittäiset päivät kiinnostavat.

Koska suunniteltu koulutus oli pitkä, yrittäjät eivät uskaltaneet sitoutua siihen. Yksityisen rahoituksen kokoaminen on näistä syistä ollut alkuvaiheessa vaikeaa.

4.3. Yhteistyökumppanit

Kuntien sosiaalitoimistojen vanhustyönjohtajat, Ouluseutu yrityspalvelut, kylien yhteyshenkilöt

Ravintolaskentaohjelma apuna ateriasuunnittelussa; Nutri-Flow; Pauli Hyytinen (NutriFlow-yritys sai testata omaa uutta tuotettaan meidän koulutuksessa.)

Aitoja makuja -hankkeen esittely.

Keliakialiitto, Minnaleena Ollanketo

Meranti, Finntensid, TeknoSteam, Kuntoutuskeskus Special,

- puhtaanapitopäivien asiantuntijat

Damico Oy, Duni,

- kotiateriapalvelu, kattaus, pakkaaminen

Kakkukauppa Piece of Cake, Janita Määttä

- täytekakkuja juhliin – uusia ideoita kakkujen koristeluun

Operosus Oy, Eija Keränen

- työssä jaksaminen ja asiakkaan kohtaaminen

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

NOUSEVA RANNIKKOSEUTU RY

Yritykset koulutuspaikkoina;

Lohenpyrstö, Puttaan Kartano, Wilppolan Maatilamatkailu, Taukokartano, Pökkylän Punanen Tupa, Helmen Pirtti, Törmälän Matkailumaatila ja Hietalankantti

4.4. Hankkeen tulokset ja vaikutukset

Aiheissa pyrittiin ottamaan huomioon henkilöiden tarpeet. Kerätyt palautteet ovat olleet positiivisia, samoin suullisesti saatu palaute. Ravitsemustietoisuus on lisääntynyt/päivittynyt, Hinnoittelu- ja laatu-tietoisuus on lisääntynyt. Omavalvontasuunnitelmia on päivitetty. Yritysvierailuilla on päästy tutustumaan toisten yrittäjien tapaan toimia. Hygieniasaamistiedot ja -taidot lisääntyivät yrityksissä. Koska kahta ryhmää ei saatu kokoon, niin ohjausryhmä esitti tehtäväksi

muutoshakemuksen hankkeelle keväällä 2010. Ryhmän tarpeena oli saada aiempien suunnitelmien lisäksi ryhmälle lisää koulutuspäiviä, ja hanketta vietiin eteenpäin vain yhtenä ryhmänä. Lisäkoulutuspäiviin oli tarvetta syventämällä eri aihealueita.

Yrittäjiltä tuli toiveita, että he saisivat kokeilla yhdessä uusia viimevuosina markkinoille tulleita menetelmiä, välineitä ja raaka-aineita esimerkiksi ideoiden saamiseen juhlatarjoiluun kuten "uusia ideoita kakkujen koristeluun" sekä pöydän kattamiseen ja juhlatilojen koristeluun liittyviä välineitä ja materiaaleja. Luonnonsienien ja yrttien keruu ei syksyllä enää onnistunut ja ne päivät käytettiin helmikuussa järjestettäviin täytekkukoulutuksiin, joihin oli tulossa väkeä. Kaikki halukkaat eivät mahtuneet mukaan. Lehdistö oli kiinnostunut myös aiheesta.

Hankkeen aikana on syntynyt yksi uusi yritys ja yksi työllistyi hankkeen alussa. Yrittäjäyys tulevaisuudessa oli monella pohdittavana.

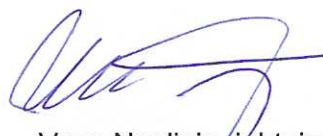
Oppilastyöpäivien laskentakaava on mielestämme epäoikeudenmukainen, koska yksittäisistä päivistä ei oppilastyöpäiviä kerry. Tämä vaati vähintään 20 tunnin opiskelun. Esimerkiksi hygieniasaamiskoulutukseen ja täytekkukoulutuksiin osallistui yhteensä 88 henkilöä ja heistä ei saatu yhtään oppilastyöpäivää. Näin ollen tavoite jäi saavuttamatta, vaikka opiskelijoita oli.

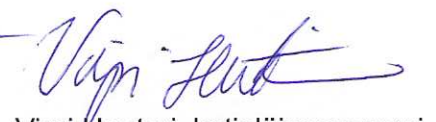
5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Yrityksien lähelle vietyä lyhytkestoista koulutusta tarvitaan jatkossakin maaseudulla pitkien välimatkojen vuoksi. Verkostoitumista myös tarvitaan.

6. Allekirjoitukset ja päiväys

Oulussa, 08.04.2011

Vesa Nuolioja, johtaja
ProAgria Oulu ry

Virpi Huotari, kotieläinagronomi
ProAgria Oulu ry